

Laudatio voor Zeynep Tufekci

*Laudatio door Justus Uitermark er
gelegenheid van de toekenning van het
eredoctoraat aan Zeynep Tufekci, 11
januari 2024, Universiteit van
Amsterdam. Deze laudatio is
uitgesproken tijdens de Diesviering.*

Ik kwam voor het eerst in aanraking met het werk van professor Tufekci in 2011. Op dat moment leek alles wat vast stond te verdampen. Ongekende opstanden raasden door het Midden-Oosten. Wikileaks publiceerde geclassificeerde informatie. Anonymous haalde websites van bedrijfsgiganten zoals VISA en Mastercard neer. De Occupy-beweging kreeg voet aan de grond in steden over de hele wereld.

Het was duidelijk dat digitale technologieën iets te maken hadden met deze ingrijpende veranderingen. Talloze experts presenteerden hun ongevraagde meningen, maar diepgaande analyses ontbraken.

Het is in deze context dat Zeynep Tufekci mijn aandacht trok. Haar blog, genaamd technosociology, was een verademing.

Het is meestal pas achteraf dat we maatschappelijke verandering kunnen begrijpen. Maar professor Tufekci bezit het opmerkelijke vermogen om diepgaande analyses te bieden van gebeurtenissen terwijl ze zich ontvouwen. Ze betoogde overtuigend dat de verspreiding van digitale technologieën mobilisaties versnelt maar ook bewegingen kwetsbaar maakt. Ze gaf ook een vroeg verslag van hoe en waarom kunstmatige intelligentie de democratie zou kunnen ondermijnen. En opnieuw bood ze diepgaand inzicht tijdens de Covid-pandemie.

In al deze gevallen toonde professor Tufekci een ongewoon vooruitziende blik en inzicht. En dat was niet omdat ze snel was. Integendeel, het was omdat ze de wijsheid heeft om even pauze te nemen en te reflecteren, een stap terug te doen.

Toen ik Tufekci's blog ontdekte, had ik het gevoel dat ik op een verborgen schat was gestuit. Op dat moment was ze een geleerde met ongeëvenaarde inzichten maar zonder een prestigieuze universitaire positie of mediaplatform.

Ze had geen conventionele academische carrière gevolgd en koos in plaats daarvan voor een pad als onafhankelijke online denker.

Gelukkig was de schat niet zo verborgen als ik aanvankelijk dacht, of in ieder geval is dat niet meer het geval. Professor Tufekci is uitgegroeid tot het voorbeeld van de publieke intellectueel in het digitale tijdperk. Ze verrijkt ons begrip met haar tweets, columns, essays en boeken. En dat begrip is niet alleen intellectueel bevredigend - het is een voorwaarde voor het weerstaan van autoritarisme en het bevorderen van positieve maatschappelijke verandering.

Beste Zeynep, vanwege je buitengewone inspanningen om publieke debatten over controversiële onderwerpen te verrijken met originele standpunten en diepgaande wetenschappelijke inzichten, is het ons grote voorrecht om je een eredoctoraat van de Universiteit van Amsterdam toe te kennen.